

Beslut avseende behov av miljökonsekvensbedömning (MKB) för Hellesby Energipark

OX2 Grönt Åland AB har 5.12.2023 inkommit med en anhållan om behovsbedömning enligt 5 § landskapslag (2018:31) av huruvida projektet Hellesby Energipark på fastigheterna 76-410-3-17, 76-410-1-77 och 76-410-1-79 kräver en miljökonsekvensbedömning. Som underlag för behovsbedömningen har verksamhetsutövaren lämnat in en beskrivning av projektet och den miljöpåverkan projektet kan antas medföra till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM), i enlighet med 5 § landskapslag (2018:31) om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning, MKB-lagen.

ÅMHM ska, utgående från verksamhetsutövarens underlag och med hänsyn till resultatet av eventuella inspektioner eller andra bedömningar av miljöpåverkan som har utförts i enlighet med annan lagstiftning, i ett särskilt beslut avgöra om en miljökonsekvensbedömning krävs eller inte.

Avgörande

För projekt Hellesby Energipark, omfattande solenergianläggning samt produktion, lagring och distribution av vätgas, beslutar ÅMHM enligt 6 § landskapslag (2018:31) om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning att projektet **inte** kräver miljökonsekvensbedömning.

Motivering

Innan tillstånd ges till ett projekt som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, bland annat på grund av dess art, storlek eller lokalisering, ska en miljökonsekvensbedömning göras enligt 4 § MKB-lagen. I 2 § landskapsförordning (2018:33) om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning, MKB-förordningen, anges vilken typ av projekt som anses ha en betydande miljöpåverkan och i 3 § anges vilka kriterier som ska beaktas för att bedöma om ett projekt ska antas medföra en betydande miljöpåverkan i sådan omfattning att en MKB krävs.

Varken solenergianläggningar, vätgasproduktion eller lagring av vätgas finns uppräknade i 2 § i MKB-förordningen. Vidare ska ett projekt antas medföra en betydande miljöpåverkan enligt 4 § MKB-lagen om projektet finns omnämnt i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, MKB-direktivet. Under

punkt 6 i bilaga I till MKB-direktivet uppräknas verksamheter med integrerade kemiska anläggningar, dvs. anläggningar för tillverkning av ämnen i industriell skala genom kemiska omvandlingsprocesser, där flera sammankopplade enheter med ett funktionellt samband är avsedda för exempelvis framställning av oorganiska baskemikalier. Vätgasproduktionen vid Hellesby Energipark utgör inte en integrerad kemisk anläggning av denna typ. Därmed finns inget krav i MKB-direktivet att verksamheten behöver genomgå processen av en miljökonsekvensbedömning.

I 3 § i MKB-förordningen beskrivs vad som ska beaktas vid en bedömning av huruvida ett projekt av den typ som anges i bilaga II till MKB-direktivet kan antas ha en betydande miljöpåverkan. I MKB-direktivets bilaga 2 punkt 3 anges vilka anläggningar för energiproduktion som avses. Där anges bland annat anläggningar för:

- a) produktion av elektricitet, ånga och hetvatten (projekt som inte omfattas av bilaga I)
- b) transport av gas, ånga och hetvatten; överföring av elektrisk energi med luftledningar (projekt som inte omfattas av bilaga I).

ÅMHHM tolkar punkt a) som att den huvudsakligen avser kraftvärmeverk som sannolikt använder fossila bränslen och som producerar alla tre uppräknade element, dvs elektricitet, ånga och hetvatten. Vid Hellesby Energipark kommer elektricitet att produceras av solenergi. Vätgas framställs genom elektrolys av vatten och processen drivs med den producerade elektriciteten från solpanelerna. Vid vätgasframställningen uppstår varmt vatten som biprodukt, men inte ånga. ÅMHHM anser att verksamheten vid Hellesby Energipark således inte omfattas av den punkten.

Med punkt b) avses sannolikt pipeline-anläggningar som har överföring av gas, ånga och hetvatten som syfte. Verksamheten vid Hellesby Energipark kommer möjligen omfatta anläggningar för transport av hetvatten men inte gas eller ånga. ÅMHHM bedömer att transport av gas, ånga och hetvatten inte är projektets huvudsyfte. Elektricitet som produceras med solpaneler kommer överföras via markförlagda kabelskyddskorridorer. Anslutningen till elnätet sker antagligen genom befintliga högspänningsledningarna som redan finns på fastigheten. Därmed kommer ingen ny mark att tas i anspråk för luftledningar. Av dessa anledningar är ett genomförande av en MKB-process inte heller ett krav.

Behovsbedömning

Om frågan om projektets betydande miljöpåverkan inte är klarlagd, bland annat på grund av projektets art, storlek eller lokalisering, ska verksamhetsutövaren undersöka projektets miljöpåverkan innan tillstånd kan ges. Enligt 5 § MKB-lagen ska verksamhetsutövaren lämna in en beskrivning av projektet och den

miljöpåverkan projektet kan antas medföra till ÅMHH som underlag för behovsbedömningen. Verksamhetsutövaren har utfört en utredning som underlag för behovsbedömning innehållande en beskrivning av projektet och den miljöpåverkan projektet kan antas medföra. Utredningen har utförts av sakkunniga och bedöms uppfylla kraven i 3 § MKB-förordningen.

Enligt 6 § MKB-lagen ska ÅMHH utgående från verksamhetsutövarens underlag och med hänsyn till resultatet av eventuella inspektioner eller andra bedömningar av miljöpåverkan som har utförts i enlighet med annan lagstiftning i ett särskilt beslut avgöra om en miljökonsekvensbedömning krävs eller inte. Vid ett beslut om ett projekt kräver en miljökonsekvensbedömning eller inte ska ÅMHH redovisa de skäl som talar för eller emot att projektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan med hänvisning till projektets karakteristiska egenskaper, miljöns känslighet i de geografiska områden som antas bli påverkade av projektet och projektets förväntade betydande miljöeffekter.

Utlåtande från Ålands Landskapsregering

ÅMHH:s bedömning är att de mest betydande miljöeffekterna av projektet består av förändrade dagvattenflöden som kan påverka Natura 2000-området Karlträsk söder om projektområdet. ÅMHH har därför begärt ett utlåtande (bilaga 3) av Ålands landskapsregering (ÅLR) huruvida projektet riskerar medföra negativa effekter, i synnerhet för närliggande naturskyddsområden. Ur utlåtandet framgår att Natura 2000-området inom kort ska fredas som naturreservat och kommer då angränsa direkt till den sydligare fastigheten av projektområdet. Karlträsk är även ett särskilt bevarandeområde (SAC) vilket kräver att följande frågeställningar utreds:

- Struktur, funktion och roll hos områdets olika ekologiska tillgångar.
- Livsmiljötypers utbredningsområde, representativitet och grad av bevarande inom området.
- Populationens storlek, grad av isolering, ekotyp, genetiska pool, åldersstruktur och grad av bevarande av arter enligt bilaga 2 till habitatdirektivet som förekommer inom området eller av den fågelart för vilken det särskilda skyddsområdet har utsetts.
- Eventuella övriga ekologiska tillgångar och funktioner som identifierats inom området.
- Hot som påverkar eller utgör en potentiell risk för livsmiljöer och arter som finns i området.

ÅLR har i gemensamma diskussioner med ÅMHH även påpekat att såväl närings- som vattenbalansen i Karlträsk inte får påverkas så att dess bevarandestatus äventyras. Ökad tillförsel av dagvatten är lika menligt som minskad tillförsel. Det ena riskerar medföra försumpning och utspolning av näringsämnen medan det andra förstås medför uttorkning.

Bedömningen av aspekterna ovan ska ske på vetenskapliga grunder och innehålla även bedömning av kumulativa effekter som möjligen kan uppstå. Även om projektet bedöms grunda sig på ett väsentligt allmänintresse, bör en tillräckligt omfattande lämplig bedömning av alla eventuella påverkansaspekter på det intilliggande Natura 2000-området genomföras. Avslutningsvis anser ÅLR att utredningen av frågorna ovan och dess bedömning kräver en miljökonsekvensbedömning.

Enligt 24a § landskapslagen om naturvård (1998:82), naturvårdslagen, ska den som genomför ett projekt som sannolikt i betydlig utsträckning försämrar naturvärdena i ett område på behörigt sätt bedöma dessa konsekvenser. Vidare ska den myndigheten som beviljar tillståndet (dvs ÅMHM) se till att den bedömningen har gjorts. I det fall där konsekvenserna bedömts på ett annat sätt än genom ett MKB-förfarande ska myndigheten begära utlåtande av landskapsregeringen och av den som förvaltar området.

ÅMHM konstaterar att konsekvenserna enligt naturvårdslagen kan bedömas på andra sätt än genom ett MKB-förfarande, till exempel i samband med prövning av miljötillstånd eller genom miljöbedömning i en planeringsprocess.

Tillståndsprövning

Enligt punkt 11.2 i bilaga 1 till landskapsförordningen (2008:130) om miljöskydd är vätgasanläggningar tillståndspliktiga. Det innebär att ÅMHM kommer ha möjlighet att kräva utredningarna av de punkter som ÅLR nämner ovan när ansökan om miljötillstånd behandlas. Enligt 24b § naturvårdslagen får ÅMHM som tillståndsprovande myndighet inte bevilja tillstånd om bedömningsförfarandet enligt 24a § visar att projektets genomförande i betydlig utsträckning försämrar naturvärden i särskilda skyddsområden och områden som bör skyddas enligt 21 § och 22 §.

Ifall OX2 Grönt Åland AB beslutar att endast uppföra solpaneler men ingen vätgasproduktion och -lagring krävs inget miljötillstånd för verksamheten. I sådant fall bör den berörda kommunen kräva dessa utredningar i samband med detaljplaneringen av området eller vid behandling av bygglov. I samband med bygglovsansökan bör ÅLR höras för att bedöma om utredningarna har utförts i tillräcklig omfattning. Den eventuella berörda kommunen meddelas därför detta beslut för kännedom.

Projektets förväntad miljöpåverkan

De mest betydande miljöeffekterna bedöms kunna uppstå genom ändrade dagvattenflöden som riskerar påverka Natura 2000-området Karlträsk. Det är angeläget att flödet av näringsämnen till eller från Karlträsk inte påverkas genom ändrad dagvattenavrinning från projektområdet. Enligt punkt 2 i 3 § MKB-förordningen ska miljöns känslighet i de geografiska områden som antas bli påverkade av projekten beaktas. Under punkt 2 v) nämns Natura 2000-områden

specifikt. Bedömningen av miljöeffekterna för Karlträsk behöver kompletteras genom utredning av frågorna som ÅLR lyfter i sitt utlåtande.

Utöver det bedöms verksamheten inte ha någon betydande inverkan på användningen av naturresurser som mark, vatten eller biologisk mångfald. Grundläggning, schaktning, markutfyllnad och ytbeläggning planeras att utföras med endast den miljöpåverkan på naturresurser som är rimlig i relation till verksamhetens behov. Omfattningen av detta kommer behandlas närmare i tillståndsprocessen. Uppförandet av anläggningen är jämförbar med vanliga byggprojekt. Effekter av byggnadsarbeten inkluderar buller, dammbildning och mindre trafikpåverkan. Beskogade delar av projektområdet som detaljplaneras som solcellspark eller vätgasanläggning kommer avverkas.

Förutom att dagvattenavrinningen från projektområdet ändras har verksamheten inga andra märkbara effekter på vattendrag eftersom inga giftiga kemiska ämnen släpps ut i miljön. Inga vattenskydds- eller grundvattenområden förekommer i anslutning till projektområdet. En lindrig dagvattenpåverkan kan ske även under tiden då byggnadsarbeten utförs. Området för vätgasproduktion och lagring kommer asfalteras vilket även kommer påverka dagvattenflödet. Verksamheten kommer inte att producera nämnvärt med avfall och avloppsvatten kommer att ledas till reningsverk eller behandlas med andra metoder.

Bodafjärdens fågelskyddsområdet ligger ca 1,2 km öster om projektområdet och inom näravståndet har hotade fågelarter observerats både enligt Finlands artdatacenter och vid en naturvärdesinventering under 2023. Av de djur som EU:s habitatsdirektiv klassar som strikt skyddad har det observerats större vattensalamander enligt artdatacenter inom projektområdet.

Jordmånen på markområdena består mestadels av finkornig morän och sand. Dagvatten från området avleds huvudsakligen till Bodafjärden via Karlträsk och Västmyrträsk. En lindrig urlakning av metaller från solpanelerna kan förväntas över tid, vilken huvudsakligen borde bindas i marken.

Det förväntas inga större störningar från verksamheten under driftperioden. Transporter till och från projektområdet samt fordon som ska tankas med vätgas kommer att utgöra den största störningskällan men beräknas inte öka trafiken nämnvärt i närområdet. Varken solenergianläggningarna eller vätgastillverkningen via elektrolys kommer orsaka luftföroreningar eller växthusgaser under driftskedet.

Den största risken för olyckor och katastrofer utgör produktionen, lagring och distribution av vätgas. Närmaste bosättning befinner sig på ett avstånd av 300 m och anläggningarna kommer att kräva ett särskilt tillstånd för hantering av brandfarliga och explosiva ämnen. Enligt 2 § landskapsförordning (2007:99) ska statsrådets förordning om övervakning av hanteringen och upplagringen av farliga

kemikalier (FFS 685/2015) tillämpas i landskapet Åland. Ur del 2 till bilaga I till FFS 685/2015 framgår att hanteringen av minst två ton vätgas klassas som omfattande industriell hantering och upplagring och är därmed tillståndspliktiga. Vätgasanläggningen kräver därmed sannolikt tillstånd från Ålands landskapsregering och i samband med ansökan kommer säkerhetsaspekter att prövas.

Projektets särdrag och förebyggande

Verksamhetsutövaren har anhållit om att ÅMHH i beslutet anger projektets särdrag och planerade åtgärder för att undvika eller förebygga vad som annars kanske skulle ha utgjort betydande negativ miljöpåverkan.

Basen i energiparken är solpanelerna som producerar fossilfri elektricitet vilket till viss del kommer att matas in till det åländska stamnätet. En annan del av den genererade elen kommer att användas för att producera vätgas genom elektrolys, där vatten (H₂O) spjälks till vätgas och syrgas. Syret kan användas till att syresätta sjöar och havsvikar med låga syrehalter. Processen avger även värme, vilken kan tillvaratas till uppvärmning eller för inmatning i fjärrvärmesystem. Vätgasen kommer att användas som bränsle inom industrin och till fordon.

Bullerbelastning för närmiljön som kan uppstå i samband med vätgasproduktionen bör förebyggas genom tekniska lösningar, exempelvis genom avskiljande konstruktioner. Bullerkällorna planeras att placeras med stort avstånd till bebyggelse, känsliga miljöer och rekreationsområden. I ett eventuellt tillståndsmgivande kan ÅMHH komma formulera villkor för bullernivåer vid bostäder och andra känsliga miljöer.

ÅMHH önskar i det här skedet påpeka att det ökade behovet av färskvatten som planeras köpas in av Ålands vatten kan resultera i att ÅMHH behöver ta ställning till i vilken omfattning de åländska färskvattenresurserna kan belastas. Det är däremot inte upp till ÅMHH att ta ställning till vilka färskvattenmängder projektet dimensioneras för. Tillgång till avloppsnätet bör säkerställas innan projektet beviljas behövliga tillstånd.

Batterier kommer att kopplas till systemet för att lagra energi under de perioder då solcellsanläggningen genererar ett överskott. Batterierna kan också användas för att stabilisera elnätet eller försörja vätgasproduktionen utan att belasta elnätet.

Som beskrivits ovan lär den ändrade dagvattenavrinningen från projektområdet vara den mest betydande påverkan för miljön i allmänhet och Natura 2000-området Karlträsk i synnerhet. ÅMHH rekommenderar verksamhetsutövaren att i ett tidigt skede utreda hur påverkan på Karlträsk och dessa naturvärden kan minimeras eller elimineras på bästa möjliga sätt. Vidare bör man vidta lämpliga åtgärder i samband med uppförandet av anläggningen, exempelvis genom anläggning av ett fördröjningsmagasin.

I övrigt kan risker uppstå kring produktionen och hanteringen av vätgas. Känsliga områden bör vara inhägnade och allmänheten bör inte ha tillgång till dessa. Den teknik som planeras är beprövad, även om omfattningen av en sådan verksamhet är den första i sitt slag för Åland. Faroaspekterna kring vätgashanteringen prövas av Ålands landskapsregering men enligt ÅMHH:s uppfattning avses verksamheten uppföras och utföras på ett sådant sätt att risker minimeras.

Projektet kommer inte bidra till förorening av luft, vattendrag eller mark. Heller alstras inget buller eller nämnvärda avfallsmängder. ÅMHH bedömer därför att projektet inte riskerar orsaka betydande negativ miljöpåverkan och tillsammans med de åtgärder och försiktighetsmått som OX2 Grönt Åland AB föreslagit bedöms negativ miljöpåverkan vara möjligt att undvika eller förebygga.

Sammanfattning

ÅMHH gör den samlade bedömningen att projektet Hellesby Energipark inte utgör en sådan verksamhet som kräver miljökonsekvensbedömning enligt 6 § MKB-lagen.

Eftersom vätgasanläggningen kräver miljötillstånd kommer ÅMHH dock ha möjlighet att kräva utredningar kring påverkan på Natura 2000-området Karlträsk i samband med tillståndsansökan. Miljöpåverkan utöver den på Karlträsk bedöms inte som betydande nog för att motivera en miljökonsekvensbedömning enligt 6 § MKB-lagen. I händelse av att miljötillstånd ej krävs behöver miljöpåverkan på Karlträsk dock utredas i en miljöbedömning i samband med en planprocess eller i samband med bygglovsansökan.

Avgift

För yttrandet utgår avgift enligt 3 §, taxa för ÅMHH år 2023.

Handläggning behovsbedömning MKB, 35 h á 70 €/h 2450 €

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Helena Boman
Sektionschef
Beslutande

Tobias Helbig
Miljöskyddsinspektör
Föredragande

Bilagor

1. Besvärsanvisning
2. Faktura (ej vid e-faktura)
3. Utlåtande av Ålands landskapsregering

För kännedom

Ålands landskapsregering, PB 1060, 22 111 Mariehamn
Hammarlands kommun, Klockarvägen 3, 22240 Hammarland
Räddningsområde Ålands landskommuner

ÅMHHM
ÅLANDS MILJÖ OCH
HÄLSOSKYDDSMYNDIGHET

BESVÄRSANVISNING FÖR BESLUT

Besvärsmyndighet och besvärstid

Över Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet beslut kan besvär anföras hos Ålands förvaltningsdomstol. Besvär ska anföras inom 30 dagar från att beslutet delgivits. Då besvärstiden beräknas ska den dag då delgivning sker inte medräknas. För beslut som delges per vanligt brev anses mottagaren fått del av ärendet den sjunde dagen efter det att brevet avsändes.

Besvärsskriftens innehåll och underskrift

Av besvärsskriften ska framgå:

- ändringssökandens namn, hemkommun, postadress och telefonnummer,
- vilket beslut besväret gäller,
- till vilka delar av beslutet ändring söks och vilka ändringar som yrkas,
- de grunder på vilka ändring yrkas.

Om det är en laglig representant eller ett ombud som för ändringssökandens talan, eller om besvärsskriften har uppgjorts av någon annan, ska också dennes namn och hemkommun uppges i besvärsskriften. Besvärsskriften ska undertecknas av ändringssökanden eller av dennes lagliga representant eller ombud.

Bilagor till besvärsskriften

Till besvärsskriften ska beslutet i original eller kopia bifogas. Dessutom ska de handlingar som ändringssökanden åberopar till stöd för sina yrkanden bifogas. Ombud ska bifoga en fullmakt till besvärsskriften om inte huvudmannen har befullmäktigat honom muntligen hos besvärsmyndigheten.

Besvärsskriften ska lämnas till:

Mottagare: Ålands förvaltningsdomstol
Postadress: Pb 31, AX-22101 Mariehamn
Besöksadress: Torggatan 16 A, Mariehamn
E-post: aland.fd@om.fi
Telefon: 029-5650265

ÅLANDS MILJÖ- OCH
HÄLSOSKYDDSMYNDIGHET

Norragatan 17, AX-22100 Mariehamn
Tel: +358 18 528 600 E-post: kansliet@amhm.ax
Hemsida: www.amhm.ax

Momsreg. FO-nummer 0145076-7
(Ålands landskapsregering)

FAKTURA
917663

DATUM
20240409

OX2 Grönt Åland Ab

Blomstringevägen 12
22150 Jomala

Verksamhet
Hellesby Energipark

Förklaring
Myndighetsbeslut MB-2024-91

Avgift
2450,00

Betalningsvillkor	Anmärkningstid	Förseningsränta	Totalt utan moms	2450,00
30 dagar netto	8 dagar	7,5 %	Moms 0 %	00,00
			Totalt med moms	2450,00

Mottagarens kontonummer	ÅAB IBAN FI62 6601 0001 1074 57 / BIC AABAFI22 Nordea IBAN FI87 2032 3800 0014 32 / BIC NDEAFIHH Andb. IBAN FI25 5578 0410 0089 82 / BIC OKOYFIHH	GIRERING Endast för inrikesbetalningar Tilläggsanteckningar på denna blankett förmedlas inte till betalningsmottagaren		
Mottagare	ÅLANDS LANDSKAPSREGERING ÅLANDS MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSMYNDIGHET Pb 2050, AX-22111 Mariehamn, Åland			
Betalare	OX2 Grönt Åland Ab Blomstringevägen 12 22150 Jomala			
Underskrift:		Ref.nr	99999 91766 3089	
Från kontonr.		Förf.dag	20240509	Euro 2450,00

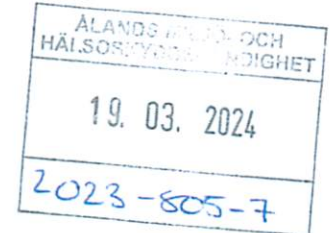
Hänvisning
Er begäran 16.1.2024 i ärende 2023-805

Kontaktperson
Naturvårdsintendent Majja Häggblom
majja.haggblom@regeringen.ax

Naturvårdsintendent David Abrahamsson
david.abrahamsson@regeringen.ax

Ålands miljö- och hälsoskydds-
Myndighet (ÅMHH)
Norragatan 17
22100 MARIEHAMN

E-post:
kansliet@amhm.ax

Ärende

Utlåtande om behovsprövning för miljökonsekvensbedömning för projektet Hellesby energipark, Hammarland kommun

Bakgrund

ÅMHH begär ett utlåtande från Ålands landskapsregering om huruvida projektet med byggande av den planerade solindustriområdet i Hellesby skulle leda till en sådan miljöpåverkan som skulle kunna anses att i betydlig utsträckning försämra naturvärden i Natura 2000-området FI1400078 Karlträsk. Utlåtandet ska framgå om de potentiella effekterna kan motivera en miljökonsekvensbedömning eller om bedömningen av effekterna kan ske inom ramen för miljötillståndsprocessen.

I bakgrunden finns en anhållan om behovsprövning för miljökonsekvensbedömning som OX2 Grönt Åland AB har lämnat in till ÅMHH. Behovsprövningen gäller projektet Hellesby Energipark som omfattar produktion av elektricitet från solpaneler samt produktion och lagring av vätgas. Om frågan om projektets betydande miljöpåverkan inte är klarlagd, bland annat på grund av projektets art, storlek eller lokalisering ska verksamhetsutövaren enligt 5 § MKB-lagen (2018:31) undersöka projektets miljöpåverkan innan tillstånd kan ges. En sådan behovsbedömning behöver dock enligt ÅMHH:s begäran inte göras om verksamhetsutövaren anser att en betydande miljöpåverkan kan antas. Som underlag för behovsbedömningen har verksamhetsutövaren lämnat in en beskrivning av projektet och den miljöpåverkan projektet kan antas medföra till ÅMHH. Projektet kommer att kräva miljötillstånd enligt miljöskyddslagen. Konsekvenserna av projektet och potentiell påverkan på Natura 2000-området kan enligt ÅMHH utredas inom ramen för tillståndsprocessen

Beskrivning av frågeställningen

Karlträsk Natura 2000-område består av en myr omgiven av partier av naturskog. Inom området förekommer naturtyperna rikkärr (7230), trädbevuxen myr (91D0), öppna svagt

välvda mossar, fattigkärr intermediära kärr och gungflyn (7140), västlig taiga (9010) och kalkgräsmarker (viktig orkidélokal) (6210) i enlighet med Rådets direktiv (92/43/EEG) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (habitatdirektivet). Dessutom har fridlysta och särskilt skyddsvärda arter i hotkategorier (NT, VU och EN) påträffas i samband med tidigare naturinventeringar. Både ökning och minskningar av flöden inom Karlträsk kan antas ha påverkan på Natura 2000-området. Att Natura 2000-området Karlträsk från förut var påverkat av dikning innebär framför allt att det är ännu viktigare att desto noggrannare betrakta vattenhushållningen framöver med tanke på möjliga konsekvenser av ändringar i vattenflödet, även med tanke på eventuella restaureringsbehov.

Observeras bör också att fastigheterna närmast söder om det planerade solindustriområdet omfattas av avtal om naturskydd som gäller för all framtid. Dessa avtal utgör tillsammans 21 och 22 § med landskapslagen (1998:82) om naturvård (naturvårdslagen) grunden för att området inom kort även ska fredas som naturreservat.

Vad gäller bedömning av planen i enlighet med 24a § naturvårdslagen så är det den myndighet som beviljar tillståndet eller godkänner planen som ska se till att den bedömning som avses i 1 mom. har gjorts. I det fall där konsekvenserna bedömts på ett annat sätt än genom ett MKB-förfarande ska myndigheten begära utlåtande av landskapsregeringen och av den som förvaltar området.

ÅMHM har i detta skede begärt ett utlåtande av landskapsregeringen angående möjligheterna att bedöma OX2:s plan över en solindustriplanläggning i Hellesby genom annat förfarande än en MKB-process. På grund av att betydande delar av underlaget till bedömningen har sekretessbehandlats av ÅMHM, på begäran av sökanden, går det inte att bedöma till exempel påverkan på vattenhushållningen inom området, särskilt vad gäller Karlträsk-området. Därför är det i förlängningen omöjligt för miljöbyrån att avgöra vilken konsekvens anläggande av en solindustri på detta område kommer att ha på Karlträsk.

Natura 2000-området Karlträsk är ett särskilt bevarandeområde (SAC) och då ska en lämplig bedömning av en plans eller ett projekts påverkan på området göras. Man måste i samband med den relevanta bedömningen åtminstone anta att målet är att se till att livsmiljötyper eller habitat för arter som förekommer inte försämras jämfört med den nuvarande statusen och att arterna inte störs i betydande utsträckning, i enlighet med kraven i artikel 6.2 i habitatdirektivet och utan att det påverkar effektiviteten hos de bevarandeåtgärder som krävs för att kraven i artikel 6.1 i habitatdirektivet ska vara uppfyllda. Denna ståndpunkt har bekräftats av EU-domstolen (mål C-127/02, punkt 36): *”Ett godkännande med stöd av artikel 6.3 i livsmiljödirektivet förutsätter nämligen att planen eller projektet inte har bedömts kunna skada det berörda området och, i enlighet*

med detta, inte heller kunna förorsaka sådana försämringar eller betydande störningar som avses i artikel 6.2. "

En bedömning som görs ska vara baserad på bästa tillgängliga vetenskapliga kunskap och informationen som krävs för bedömningen ska vara aktuell och får omfatta följande frågor:

- Struktur, funktion och roll hos områdets olika ekologiska tillgångar.
- Livsmiljötypers utbredningsområde, representativitet och grad av bevarande inom området.
- Populationens storlek, grad av isolering, ekotyp, genetiska pool, åldersstruktur och grad av bevarande av arter enligt bilaga 2 till habitatdirektivet som förekommer inom området eller av den fågelart för vilken det särskilda skyddsområdet har utsetts.
- Eventuella övriga ekologiska tillgångar och funktioner som identifierats inom området, och
- hot som påverkar eller utgör en potentiell risk för livsmiljöer och arter som finns i området.

Vid bedömningen av potentiell negativ påverkan på området bör man också på ett uttömmande sätt identifiera alla potentiella konsekvenser av planen eller projektet som kan antas vara betydande för området, och därvid beakta kumulativa konsekvenser och andra konsekvenser som kan antas uppkomma om planen eller projektet som bedöms kombineras med andra planer eller projekt. Vid bedömning ska bästa tillgängliga teknik och metoder användas för att uppskatta hur omfattande påverkan planen eller projektet kommer att ha på områdets integritet.

Beskrivningen av områdets integritet, liksom konsekvensbedömningen bör baseras på bästa möjliga indikatorer som är specifika för Natura 2000-tillgångarna och som också kan användas för att övervaka effekten av att planen eller projektet genomförs.

En lämplig utvärderingsrapport bör vara tillräckligt detaljerad för att visa hur man nått sin slutsats och av vilka vetenskapliga skäl. Det är mycket viktigt att de uppgifter som är relevanta för den lämpliga bedömningen och dess slutsatser är tydligt urskiljbara och identifierbara i miljöbedömningsrapporten eller miljökonsekvensbedömningsrapporten, så att de kan särskiljas från dem som ingår i den allmänna miljökonsekvensbedömningen eller den allmänna strategiska miljöbedömningen. Detta är nödvändigt eftersom det finns ett antal viktiga skillnader mellan miljökonsekvensbedömningen/den strategiska miljöbedömningen jämfört med förfarandena för lämplig bedömning, vilket innebär att en strategisk miljöbedömning eller en miljökonsekvensbedömning inte kan ersätta en lämplig bedömning utgående från habitatdirektivet, eftersom inget av förfarandena har företräde framför det andra. Det handlar alltså inte i grunden om det är en miljökonsekvensbedömning eller en miljöbedömning som ska göras i fråga om projektet utan att det i samband med den gjorda bedömningen uttömmande bedöms de

eventuella konsekvenserna för det aktuella Natura 2000-området enligt ovan. I fråga om Karlträsk är bevarandemålet för samtliga livsmiljöer att deras status inte ska försämrats, avsikten är att på sikt förbättra bevarandestatusen för dem. Det är också viktigt att komma ihåg att man först ska bedöma ifall det finns risk för betydande negativa konsekvenser för bevarandemålen för det aktuella området och att diskutera möjliga åtgärder att avvärja eller begränsa sådana. Alla nödvändiga kompensationsåtgärder ska vidtas för att säkerställa att Natura 2000-nätverket totalt sett förblir sammanhängande om en plan eller ett projekt måste genomföras av tvingande orsaker som grundar sig i ett väsentligt allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär trots en negativ bedömning av konsekvenserna för området, på grund av att alternativa lösningar saknas. Landskapsregeringen ska då se till att underrätta kommissionen om de kompensationsåtgärder som vidtagits.

Om det inom det berörda området förekommer en prioriterad livsmiljötyp eller en prioriterad art, är de enda faktorer som får beaktas sådana som berör människors hälsa eller den allmänna säkerheten, betydelsefulla konsekvenser för miljön eller, efter ett yttrande från kommissionen, andra tvingande orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse. Av livsmiljöerna inom Karlträsk är både västlig taiga (gamla skogar och naturskogar) och kalkgräsmarker som är viktiga orkidélokaler prioriterade livsmiljötyper. Således, även om projektet bedömdes grunda sig på ett väsentligt allmänintresse, bör en tillräckligt omfattande lämplig bedömning av alla eventuella påverkansaspekter på det intilliggande Natura 2000-området genomföras och utifrån den bedömning bedömas om även en yttrandeprocess med EU-kommissionen skulle vara aktuell.

Men eftersom det planerade solindustriområdet berör energiproduktion och samtidigt till sin storlek och utformning är tämligen stort i regionalt perspektiv, kommer hanteringen av den aktuella planprocessen med stor sannolikhet att påverka ramen för kommande tillstånd för projekt som berörs i bilagorna II och III till direktivet om miljökonsekvensbedömning, samtidigt som det med tanke på den sannolika effekten på Natura 2000-området har konstaterats att en bedömning av det aktuella projektet krävs i enlighet med artikel 6 i habitatdirektivet. Dessa skäl ligger till grund för att det för det aktuella projektet krävs en miljökonsekvensbedömning där en bedömning enligt ovan av konsekvenser för Natura 2000-området behövs.

Utöver att kontrollera att lagskyddade naturområden inte tar skada av projektet bör man även kontrollera på vilket sätt användningen av dricksvatten kan påverka de redan ansträngda åländska vattenresurserna och hur utsläpp av lakvatten kan påverka ledningssystemen.

Sammanfattning

Till följd av att projektet berör energiområdet, gör anspråk på färskvattenresurser, projektets omfattning och att det förutsätter en bedömning av påverkan på det

intilliggande Natura 2000-området Karlträsk i enlighet beskrivningen ovan, är miljöbyråns uppfattning att miljökonsekvensbedömning bör göras, där ovannämnd bedömning av påverkan på Karlträsk ingår.

Naturvårdsintendent

Maija Häggblom